

törvény. Eltér az Aranybullától az öröklés terén, megteremtí az egységes nemesi társadalmat. Teljes nemesi jogegyenlőség.

Az Anjouk érdemei:

Az ország eddigi külpolitikai súlyát messze meghaladó nagyhatalmi állást foglalt el Európában, a valutaforgalom, a kereskedelem föllendítése, a helyi önkormányzatok kialakítása, a nemesi szabadságjogok összefoglaló biztosítása évszázadokra meghatározták a történelem irányát, az Árpád-korban megindult belső fejlődést ők vitték teljes kifejléshez.

Az Árpád-kor és az Anjouk-kora el nem választható egymástól, a rendi állam III. Béla és Nagy Lajos között alakult ki. Uralkodói nagyságuk is az Árpádokhoz kapcsolja a leányágon Árpád Anjoukat.

1943. február 2. hete.

Olvasmánytárgyalás VI. osztály.

A tanítás anyaga: A nemzeti költészet kora. Kisfaludy Károly, Mátyás diák.

Nevelési cél: Az új Magyarország kialakulása s a költészet szerepe.

Vonatkozás: Történelem. Közgazdaságtan.

Szemléltetés: Szemelvények Kisfaludy Károly Mohács, a Tatárok Magyarországon, Eprézsleány című költeményei; Mátyás diák.

V á z l a t.

I. Előkészítés. a) Kapcsoló ismétlés. Az irodalmi megújulás korának összefoglalása. Az irodalmi iskolák és jellemző alakjaik. Csokonai V. Mihály, Kölcsey Ferenc stb.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. A nemzeti költészet kora. A népiesség kora. 1825—1882.

a) Közállapotok. Az új Magyarország kialakulása. Történelmünk legdicsőségesebb korszaka. A nemzet elvégezte évtizedek alatt évszázadok munkáját. Ennek az átalakulásnak villamos szikrái, gyújtogatói az írók voltak. A költészet nyíltan, burkoltan, keserűen és lelkesedéssel, de szakadatlanul izgatott a régi dicsőség képeivel, a nagy múlttal, hogy a jövőt előkészítse. Kölcsey Himnusza, Kisfaludy Károly színművei, Vörösmarty Zalán futása mind a régi nagyság példáival sugározták az erőt és bizalmat a dermedt magyarság szívébe.

Hiába nyomta el a bécsi titkos rendőrség a szabad szót, a szabad gondolatot, hiába volt a nemzetgyűlésnek 13 évi elhallgattatása és a nemzeti vagyonnak elpusztítása (devalváció), az irodalomtól táplált nemzeti ellenállás végül mégis győzelmet aratott.

Széchenyi fellépése. 1825. A nemzeti átalakulás nagy vezére. 1825 nov. 3-i kerületi ülésen egy évi jövedelmének felajánlása. M. Tud. Akadémia.

Folyóiratok és napilapok. Folyóiratok alakulnak a magyar nyelv fejlesztésére és a szépirodalmi ismeretek terjesztésére. Kisfaludy Károly évenként megjelenő zsebkönyve (Auróra), Bajza szerkesztésében megjelent szépirodalmi lap (Atheneum). A napilapok közül Kossuth Lajos P. H. az első politikai napilap.

b) Kisfaludy Károly. 1788—1830. Életrajza.

c) Szemelvények.

d) Mátyás diák.

1788-ban született Téten, (Győr)

1811. Elhagyja katonai pályáját.

1815—16. A vándorlás évei.

1819. Első nagy sikere: Tatárok Magyarországon.

1822. Az Auróra megjelenése.

1830. Halála.

e) *Összefoglalás*. Jelentősége:

1. Ő a magyar vígjáték megteremtője. (A m. vígjáték atyja).

2. Meghódítja a közönséget a magyar színpadnak és drámának.

3. A népies irány képviselője. (A magyarság mult és jelen életéből választja tárgyait).

4. A víg elbeszélés (novella) úttörője.

5. Pestet az irodalmi élet középpontjává akarja tenni.

6. Megalapítja az első magyar szépirodalmi folyóiratot. (Auróra).

MESEDÉLUTÁNK.

TÖVIS NÉLKÜL.

Egyszer egy pillangó, hogy a legkülönb gyönyörűségben legyen része, felfogadta, hogy ő csak olyan rózsára száll, amelynek nincsen tövise.

Rózsanyílás idején nekifogott a keresésnek, s míg társai boldogan éltek világukat, ő szüntelenül csak kereste, kereste azt a rózsát, amelynek nincsen tövise, s addig kereste, míg elhervadtak a rózsák, elmúlt a nyár, s a zavartalan gyönyörűség hasztalan keresésében örömtelenül elmúlt az ő élete is...

(Bartóky J.: *Magyar fabulák*.)

A TYUK ÉS A GALAMB.

A gazda a ponyván szárítgatá rostált búzáját. Ráment a tyúk, kapargatott és eddegélt benne. — „Ugyan nénike! — kérdezi a galamb — mit fáradsz hiába, mikor kaparás nélkül is rakásával van a legszebb mag előtted!” — „Kedves húgom —